

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

2021-11-   Nr. (4)-SD-
į 2021-10-28   Nr. 2-4524

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 373, 375, 376, 377, 378, 380, 381, 382, 421, 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 374 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO PAKARTOTINIO PATEIKIMO IŠVADOMS GAUTI

Lietuvos savivaldybių asociacija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos pateiktą derinti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 373, 375, 376, 377, 378, 380, 381, 382, 421, 589 straipsnių pakeitimo ir 374 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (Įstatymo projektas).

Projekto rengėjai nurodo, kad Įstatymo projektas parengtas, Susisiekimo ministerijai atlikus sisteminę Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) įtvirtintų administracinių nusižengimų geležinkelių transporto srityje sudėčių ir taikomų baudų už geležinkelių transporto reikalavimus nustatančių teisės aktų pažeidimus analizę. Susisiekimo ministerija gauna pasiūlymų griežtinti administracinę atsakomybę už geležinkelių transporto eismo saugos (toliau – eismo sauga) reikalavimų nesilaikymą, kadangi šiuo metu ANK nustatytos baudos neužtikrina efektyvios nusižengimų prevencijos.

Aiškinamajame rašte nurodoma, kad pagrindinis Įstatymo projekto tikslas – užtikrinti efektyvių ir atgrasančių nuobaudų taikymą administracinius nusižengimus padariusiems asmenims, siekiant sumažinti asmenų daromų administracinių nusižengimų geležinkelių transporto srityje skaičių.

Taip pat aiškinamajame rašte nurodoma, kad „analizuojant ANK įtvirtintų administracinių nusižengimų geležinkelių transporto srityje sudėtis, nustatyta, kad dalis jų dubliuoja kituose ANK straipsniuose įtvirtintas sudėtis, ir (arba) administracinė atsakomybė už atitinkamose nuostatose nurodytus nusižengimus *de facto* nėra taikoma“.

Be to, nurodoma, kad „Įstatymo projektu yra siūloma pavesti administracinę atsakomybę už nusižengimus taikyti tiems viešojo administravimo subjektams, kurie pagal kompetenciją taiko atsakomybę už panašius ANK nustatytus administracinius nusižengimus, arba panaikinti administracinę atsakomybę už tam tikras veikas, kuomet ji nustatyta netikslingai.“

Susipažinę su projektu ir įvertinę aiškinamajame rašte nurodytas aplinkybes, argumentus, norime atkreipti dėmesį į tai, kad:

1. Dėl Projekto 2 straipsnio 1 dalyje numatomo ANK 373 straipsnio 1 dalies pakeitimo dalyje dėl šiukšlinimo geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose

Visi projekte siūlomi keisti ANK straipsniai ir juose nurodyti administraciniai nusižengimai yra susiję su transportu ir kelių ūkiu, tačiau atskiromis projekto nuostatomis siekiama reglamentuoti su aplinkos tvarkymu ir švara joje susijusias veikas.

Pavyzdžiui, Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje siūloma pakeisti ANK 373 straipsnio 1 dalį ir joje, be kita ko, numatyti, kad šiukšlinimas geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose užtraukia administracinę atsakomybę. Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo

21 straipsniu, geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonos, priklausomai nuo vietovės yra 20, 45, 70 metrų į abi puses nuo kraštinių geležinkelio kelių ašių ir pan. Tai reiškia, kad pagal projekte siūlomą nustatyti teisinį reglamentavimą, šiose teritorijose bus draudžiama bet koku būdu šiukšlinti. Tokio draudimo nesilaikymas pagal siūlomą ANK 373 straipsnį užtraukia baudą nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad savivaldybių tarybų tvirtinamose tvarkymo ir švaros taisyklėse yra numatytas draudimas šiukšlinti (pavyzdžiui, Klaipėdos miesto tvarkymo ir švaros taisyklių 37.2. papunktyje nustatyta, kad Klaipėdos miesto teritorijoje, išskyrus tam skirtas vietas, draudžiama mėtyti nuorūkas, popierius, prekių pakuotę, atliekas ar kitaip šiukšlinti. Analogiško turinio draudimai yra ir kitų savivaldybių patvirtintose tvarkymo ir švaros taisyklėse). Tokio draudimo nesilaikymas pagal ANK 366 straipsnį užtraukia įspėjimą arba baudą nuo dvidešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų, o tokį pažeidimą padarius pakartotinai – užtraukia baudą nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų.

Norime atkreipti dėmesį į tai, kad priėmus siūlomą 373 straipsnio 1 dalyje numatomą nuostatą dėl šiukšlinimo geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose, tokiu būdu įstatymo leidėjas pagal ANK 373 straipsnio 1 dalį nustatys savarankišką atsakomybę už veiką, kuri atitinka savivaldybių tarybų patvirtintose tvarkymo ir švaros taisyklėse numatytą draudimą.

Teisės normos, numatytos ANK 366 straipsnyje ir numatomos ANK 373 straipsnio 1 dalyje tarpusavyje konkuruoja, nes analogiška veika būtų ANK 373 straipsnio 1 dalies dispozicijoje ir ANK 366 straipsnyje. ANK 366 straipsnyje numatyta atsakomybė už savivaldybių tarybų patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimą apima visas veikas numatytas šiose taisyklėse. Kai tuo tarpu ANK 373 straipsnio 1 dalyje numatyta atsakomybė tik už šiukšlinimą geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose, tai yra už vieną veiką, atitinkančią savivaldybių tarybų patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių numatytą draudimą. Tokiu atveju ANK 373 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisės norma yra speciali, numatytos ANK 366 straipsnyje bendrosios normos atžvilgiu.

Akcentuotina, kad teismų praktikoje ir teisės teorijoje nuosekliai laikomasi taisyklės, kad, esant bendrosios ir specialiosios normos konkurencijai, taikytina specialioji norma, o bendroji norma yra traktuojama kaip rezervinė (atsarginė), ji taikoma tais atvejais, kurių neapima specialiosios normos turinys.

Priėmus tokią nuostatą ir ANK 373 straipsnio 1 dalyje numatytą atsakomybę ir už šiukšlinimą geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose, praktikoje galėtų susidaryti tokios situacijos, kai vienas asmuo prišiukšlintų pavyzdžiui 15 metrų nuo kraštinės geležinkelio kelio ašies (kai apsaugos zona yra iki 20 metrų), o kitas – 25 metrus nuo kraštinės geležinkelio kelio ašies (kai apsaugos zona yra iki 20 metrų):

- tokiu atveju pirmajam asmeniui grėstų ANK 373 straipsnio 1 dalies sankcijoje numatyta bauda nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų, o antrajam pagal ANK 366 straipsnio 1 dalyje numatytą sankciją (jeigu toks nusižengimas padarytas pirmą kartą) – įspėjimas arba bauda nuo dvidešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų, o pagal ANK 366 straipsnio 2 dalyje numatytą sankciją (pakartotinai padarytas nusižengimas) – bauda nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų. Tokia atsakomybė būtų taikoma tik už šiukšlinimą, bet ne už kur kas pavojingesnę ir tiesiogiai su transporto sauga susijusią veiką kaip, kad daiktų, dėl kurių gali sutrikti geležinkelių transporto eismas, dėjimą ant geležinkelių infrastruktūros objektų (už tokią veiką atsakomybė yra numatyta ANK 373 straipsnio 3 dalyje);

- be to, atsižvelgiant į vykdomą kontrolę ir tokių (ar savo pobūdžiu panašių) teisės normų taikymą praktikoje, pastebime, kad asmenys pirmiausia tikisi, kad dėl jų atliktos veikos jie nesulauks atsakomybės. Taip pat dalis asmenų yra linkę rizikuoti ir atlikti draudžiamą veiką toje vietoje, kur už draudžiamos veikos atlikimą yra taikoma mažesnė atsakomybė. Tokiu atveju (priėmus Projekto 2 straipsnio 1 dalyje siūlomą nuostatą ir ANK 373 straipsnio 1 dalyje numatytą atsakomybę ir už šiukšlinimą geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose) yra tikimybė, kad asmenys norėdami šiukšlinti, atsikratyti atliekų nesilaikant nustatytos tvarkos, tai darys geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose.

Taip pat norime atkreipti dėmesį į projekto aiškinamojo rašto 4.2. punktą, kuriame nurodomi argumentai kodėl būtina šį straipsnį pripažinti netekusiu galios. Negalime sutikti su

projekto rengėjų siūlymu ANK 374 straipsnio 1 dalyje nurodytą veikos sudėtį dalyje dėl šiukšlinimo geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose inkorporuoti į Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje nurodyto nusižengimo sudėtį. Toks siūlymas prieštarauja aukščiau tame pačiame aiškinamojo rašto 4.2. papunktyje dėstomiems argumentams ir motyvams, kadangi minėtas šiukšlinimas geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose nėra susijęs su transporto sauga, o, be to, kaip jau minėta aukščiau, už šiukšlinimą atsakomybė yra numatyta ANK 366 straipsnyje.

2. Dėl Projekto 12 straipsnio 4 ir 5 dalyje numatomo ANK 589 straipsnio 82 ir 83 punktų pakeitimo dalyje

Pirmiausia norime atkreipti dėmesį į Projekto aiškinamojo rašto 4.1.1. papunktyje nurodytą argumentą kodėl administracinę atsakomybę už Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus nusižengimus būtina pavesti taikyti ir savivaldybių administracijoms bei savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotoms įstaigoms ar įmonėms. Nemanome, kad vien dėl to, kad savivaldybių administracijų pareigūnai turi teisę taikyti administracinę atsakomybę už iš dalies panašius administracinius nusižengimus, būtina pavesti taikyti atsakomybę ir už Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus nusižengimus. Vadovaujantis tokiu argumentu savivaldybių administracijų pareigūnams, o ypačiai policijai, reikėtų suteikti teisę administracinių nusižengimų teiseną pradėti, administracinių nusižengimų tyrimą atlikti ir administracinių nusižengimų protokolus surašyti už didžiąją dalį ANK numatytų administracinių nusižengimų.

Taip pat negalime sutikti ir su kitu aiškinamajame rašte pateiktu argumentu, kad savivaldybių administracijoms bei savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotoms įstaigoms ar įmonėms pavedus taikyti administracinę atsakomybę už Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus nusižengimus būtų eliminuota galimybė skirti asmeniui skirtingo dydžio baudą, priklausomai nuo to, kas nustatė nusižengimą:

- šiuo metu savivaldybių administracijų bei savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotų įstaigų ar įmonių pareigūnams nėra suteikta teisė administracinių nusižengimų teiseną pradėti, administracinių nusižengimų tyrimą atlikti ir administracinių nusižengimų protokolus surašyti už ANK 373 straipsnio 1 dalyje numatytus nusižengimus, todėl nėra galima projekto rengėjų nurodoma galimybė skirti asmeniui skirtingo dydžio baudą;

- tokia teisė savivaldybių administracijų bei savivaldybių vykdomųjų institucijų įgaliotų įstaigų ar įmonių pareigūnams nėra suteikta ir dėl 374 straipsnyje nustatytos veikos dalyje dėl šiukšlinimo geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose. Net jei tokia teisė ir būtų suteikta, kaip jau minėta aukščiau, esant teisės normų konkurencijai, privalėtų būti taikoma speciali teisės norma. Be to, kaip jau minėta aukščiau, šiukšlinimas geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose neturėtų būti reglamentuojamas ANK 373 straipsnyje.

Taip pat negalime sutikti su aiškinamojo rašto 4.1.1. papunktyje nurodytu teiginiu dalyje, kad „LTSA išliktų pagrindine institucija, tiriančia Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje nustatytus nusižengimus <...>“. Norime atkreipti dėmesį į tai, kad vadovaujantis ANK 590 straipsnio 3 dalimi, administracinio nusižengimo tyrimą atlikti privalo tos pačios institucijos, kuri užfiksavo šio administracinio nusižengimo požymių turinčią veiką arba kurioje buvo gautas pranešimas, aktas ar kitoks dokumentas, kuriuo užfiksuotas administracinio nusižengimo požymius turinčios veikos padarymas, pareigūnai, jei jos pareigūnams šio kodekso 589 straipsnyje suteikta teisė atlikti administracinio nusižengimo tyrimą. Tai reiškia, kad visų institucijų pareigūnai, jei šių institucijų pareigūnams šio kodekso 589 straipsnyje suteikta teisė atlikti administracinio nusižengimo tyrimą, privalo jį atlikti ir negali tyrimo perduoti kitai institucijai.

Be to, Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje nustatytus nusižengimus, tokius kaip šiukšlių ir kitų daiktų išmetimas iš geležinkelių riedmenų ar šiukšlinimas traukiniuose, savivaldybių administracijų pareigūnams būtų sunku, o dažniausiai ir neįmanoma ne tik, kad ištirti, bet ir užfiksuoti. Atkreipiame dėmesį, kad savivaldybių administracijų pareigūnai neatlieka jokių pareiginių funkcijų traukiniuose, todėl negalime suprasti, kaip būtų galima užfiksuoti šiukšlinimo faktą traukinyje, jau nekalbant apie tokio nusižengimo ištyrimą pagal gautą asmens skundą, kai pareigūnas, turintis įgaliojimus tirti tokio pobūdžio nusižengimus, pats asmeniškai vietoje nebuvo ir nefiksavo tokios veikos. Analogiškai ir dėl šiukšlių ir kitų daiktų išmetimo iš geležinkelių

riedmenų. Net ir tuo atveju, jeigu savivaldybių vykdomųjų institucijų pareigūnai, vykdydami savo įprastas funkcijas, pastebėtų šiukšlių ar kitų daiktų išmetimą iš geležinkelių riedmenų, galėtų fiksuoti tik faktą, kurioje vietoje ir kuriuo laiku jis įvyko, tačiau ne tokią veiką atlikusį asmenį. Tai reiškia, kad ištirti tokį nusižengimą būtų praktiškai neįmanoma. Neaišku kaip ir koku būdu tokiais atvejais savivaldybių administracijų pareigūnai galėtų pasiekti administracinių nusižengimų teisenos paskirtį, t y. greitai ir objektyviai, visapusiškai ir išsamiai ištirti administracinius nusižengimus, tinkamai taikyti įstatymus, patraukti kaltuosius asmenis administracinėn atsakomybėn. Taip pat neaišku kaip tiriant tokius administracinius nusižengimus reikėtų užtikrinti pavyzdžiui teisenos operatyvumo principą.

Atsižvelgdami nurodytas teises ir faktines aplinkybes bei į teisėkūros tikslingumo, proporcingumo, efektyvumo, aiškumo ir sistemiškumo principus, siūlome:

1. Projekto 2 straipsnio 1 dalyje siūlomame ANK 373 straipsnio 1 dalies pakeitime išbraukti žodžius „ir geležinkelio kelių ir jų įrenginių apsaugos zonose“ ir šią dalį išdėstyti taip: „1. Šiukšlių ir kitų daiktų išmetimas iš geležinkelių riedmenų, šiukšlinimas traukiniuose užtraukia baudą nuo keturiolikos iki trisdešimt eurų.“.

2. Atsisakyti Projekto 12 straipsnio 4 ir 5 dalyse numatomų pakeitimų.

Direktoriaus pavaduotojas

Aleksandras Tiaškevičius

Linda Kreimerytė, tel. 8 654 35 156, el. p. linda.kreimeryte@lsa.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos savivaldybių asociacija 124111348, Vrublevskio g. 6, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	SM del ANK 2021-11-17
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-11-18 Nr. (20)-SD-783
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-11-18 Nr. 1-11615
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	ALEKSANDRAS TIAŠKEVIČIUS
Sertifikatas išduotas	ALEKSANDRAS TIAŠKEVIČIUS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-11-18 12:20:48 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-11-18 15:46:19 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-10-08 14:57:46 – 2022-10-08 14:57:46
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, i.k.188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2018-12-27 13:55:24 iki 2021-12-26 13:55:24
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Signa 2010 (1.2.0.v20200911-9994)
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2021-11-18 15:46:30)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2021-11-18 15:46:30 Dokumentų valdymo sistema Avilys